

FRAMTIDEN I VÅRA HÄNDER
G A M B I A P R O J E K T

Rubriker vi läst i tidningarna på sistone: U - hjälpen går främst till de härskande. Biståndsmedel når inte fram. MEN U-HJÄLPEN FRÅN VÅRA ²⁶ GRUPPER OCH ⁸ (6) SKOLOR NÅR FRAM! KNEPET ÄR KONTAKTPERSONER MED LÅNG ERFARENHET AV LANDET.

för en ny livsstil för
rättvis fördelning av
jordens tillgångar.
strömnag 34.113 25 Stockholm
Tel: 08-31 00 01. Pg 244 19-4

HUR ORDNAR MAN DET?

Tur - i vårt fall. Vi hörde om ett byprojekt i Gambia, som "hela Älmhult" ägnat sig åt sedan 7 år. Utan administrationskostnader - det slog an!

Skaffa oss en kontaktman, bad vi. Det var för 5 år sedan. Idag är 8 personer i Gambia ansvariga för att våra pengar och övriga sändningar kommer till bästa tänkbara nytta. Till 100 %, som sagt!

VAD ÄR DETTA FÖR ENASTÄENDE PERSONER?

Katolska missionens personal - för vår del. 8 präster med sekretariatet som gratis administrationscentral tar emot våra sändningar, köper in, fördelar, fraktar, kontrollerar, håller oss underrättade. Varje svensk grupp brevväxlar med sin kontaktperson och kan sålunda följa sitt projekt i d e t a l j. Våra pengar har nu blivit betydelsefulla i deras hjälparbete. Nu kan vi inte svika, det vore katastrof för många tusen människor.

MEN VARFÖR JUST GAMBIA?

Vårt modellprojekt fanns där. Det är dessutom lätt att komma till Gambia och avstånden i det lilla landet är överkomliga, även om man bor på turisthotellen vid kusten. Var och en bekostar förstås själv sin resa dit.

HJÄLP TILL SJÄLVHJÄLP

TÉSITO är ordet för dagen i Gambia, ett officiellt använt stamord, som betyder att bybor, lärare, elever - alla tar ansvar och bidrar med arbete för att få den nödvändiga penninghjälpen till t.ex. ett skolbygge.

Vi har ofta häpnat över hur sträng man är med att alltid kräva en ^{ut-}prestation i någon form, om än aldrig så liten. Barnen kan ibland betala 5 öre för skolmaten. Och för dem som inte ens kan det, händer det att läraren har en liten kassa där de får "låna".

OLIKA HJÄLPPROJEKT

I 14 byskolor betalar vi lärarlöner, skolmaterial och mat och ibland även skolbyggen. 8-10.000 kronor kostar idag enklaste lilla busk-skola att bygga.

I 10 större skolor, där staten betalar lärare och mat (då och då), men missionen har överinseendet, går pengarna till skolmaterial, småreparationer, brunnsgrävning, skol-

trädgård - behoven är oändliga! Även små vuxenskolor startas.

Ett litet sovhus har byggts för pengar från en u-landsdag i en skola, ett ställe att ta vägen för skolbarn från busshen.

Ur ett brev från en gambiansk rektor:

"Kära Ewa! Jag fick Ditt brev just efter ett långt nedslående möte med skoldirektören och undervisningssekreteraren. Du kan därför förstå hur lättad jag blev över Ditt oväntade löfte om bistånd. Här är mina omedelbara problem, som jag verkligen undrade hur jag skulle lösa:

1) En bokräkning på 4000 kr, böcker som jag gett 62 barn för 1/2 år sedan, men som de inte kan betala. Som rektor är det mitt ansvar att skaffa pengar.

2) Nyligen kom jag över virke för 6000 kr, som nu ligger i förrådet. Jag behöver snabbt pengar till spik och snickarlön för att få skolbänkar gjorda.

3) För att kunna ta emot fler barn vill jag bygga 3 klassrum till. Första året måste jag avvisa 50 barn och i år får jag skicka iväg 80 bara för att det inte finns klassrum. Jag hatar att se barn gå miste om utbildning! Du förstår, Ewa, att den bästa gåva man kan ge ett gambianskt barn är möjlighet till utbildning. Utan detta är barnets liv ruinerat och det är utan framtid för alltid.

Jag uppskattar oerhört varje bidrag. Du kan ge, varje krona kommer att bli utnyttjad till fördel för barnen i skolan."

En u-landsrektors vardag, alltså. Många rektorer och lärare bygger själva sina klassrum under ferierna - i den mån de kan köpa cement och virke.

Fyra saker borde alltid gå hand i hand, har vi lärt oss, alla lika viktiga: undervisning, mat, hälso- och sjukvård. Ett mål att sträva efter. Genom skolbarnen når vi föräldrarna med praktisk hjälp.

Erfarna u-landsarbetare tycks vara överens. Det är från botten problemen ska angripas. För de allra fattigaste får kanske tekniska finesser dröja ett par generationer.

OLIKA GREPP

I SKUTSKÄR är så gott som varenda förening engagerad ^{1/2} med framgång! Nu kan de snart åta sig en by till.

1/2 ett projekt i Gambia

MULLSJÖ Lions räddar genom en punkt-insats ett stort skolbygge genom att det får taket på före regnen.

Fyra skolor i ÄLTA, en i ESKILSTUNA och en i VÄSTERHANINGE har syster-skolor i Gambia. Lärare, elever, föräldrar är alla med, brev växlas, operation dagsverke inbringar stora summor. Barnen lever med i u-lands-problemen från 7 års ålder.

Flera skolklasser runt Sverige har också skolklasskontakter i Gambia.

Pensionärer i UPPLANDS VÄSBY träffas varje vecka, sparar, ordnar basarer och lever med i "sin" by, där familj efter familj får människovärdiga bostäder. (Mud-blockshus med cementgolv och plåttak.)

VÄSTERÅS stöder en ambitiös lärarkår långt in i landet, som vill odla och börja med smådjursuppfödning för försäljning. Allt för att finansiera nytt skolhus.

I KARLSKOGA kommun dras varje månad på lönen för åtskilliga anställda. De är med i projekt "Elevhem för 30 flickor från bus hen", det första i sitt slag i staden Brikama. Tomten är inköpt och när det finns 40.000 kr på kontot sätts spaden i jorden.

ETT PROJEKT VÅRT SITT EGET KAPITEL

I LILLA EDET har FIVH lokalgrupp (u-gruppen, 9 personer) fått "hela kommunen" på benen. Som alla andra grupper startade de blygsamt. Nu har de egen SIDA-volontär på plats i sin by Nyongon. Han hjälper bönderna i inte mindre än 6 byar och försöker bl.a. introducera kompost, torrsäsongodling av grönsaker och nya smådjursraser. Dessutom håller han sin hand över skolan, reparerar och försöker få igång den befintliga kliniken. Allt under det att Lilla Edet håller med material och pengar.

Och pengarna, de kommer först och främst från 49 regelbundet betalade. Skolan och Centern i Lilla Edet ordnade varsin basar som inbringade 17.000 kr. Torgförsäljning och insamlingar ger pengar och alla slags småförtjänster tas till vara.

Och i kommunen ställer man upp: Hantverkare med service, affärer med inköpspriser - och momsfrött för export, förstås. Fotoarbete ordnas gratis, järnhandeln, leksaks- och sportaffären inventerar och skänker resp. säljer till inköpspris.

Och knepet med att få massor av människor att satsa massor av tid och energi? Jo, massor av detaljrik information! Där gör lokalpressen en fin insats med regelbundna artiklar. En bra idé är också att ringa upp folk och bjuda in till möten.

Första stora frakten till Gambia - 3 m³ - bestod av tramp-symaskiner, trädgårdsredskap, förbandsartiklar, kläder till barnen (kvarglömt i skolan, tvättat och lagat), liten hästplog, tolvpinnarsharv och 50 gödselhackor.

Av gratisvirke spikades lådor, lastbilscentralen ställde upp med gratisfrakt i Sverige. SIDA-bidrag till båtfrakten.

Och så, som sagt, en som såg till att ingenting "försvann" vid framkomsten!

VÅRT MÅL

- att nå de fattigaste av de fattiga
- att engagera många svenskar

Just nu är det sammanlagt ca 460 regelbundet betalade

- + föreningar
- + skolor
- + ett otal ytterst välskötta punktinsatser.

Det är ett spännande sätt att arbeta på - och jobbigt! För om inte de svenska kontaktpersonerna håller sina grupper med detaljerad information, ja, då droppar den ena efter den andra av. Vi vet alla att i längden räcker det inte med ett inbetalningskort.

HUR FUNGERAR NU DETTA?

- Det finns ingen topporganisation.
- Alla grupper arbetar självständigt.
- Pengar sänds centralt varje kvartal.
- Grupperna har gratis revisorer.
- Minst en person besöker varje år så många av våra projekt som möjligt, träffar kontaktmännen, tar del av räkenskaperna, fotograferar förstås och skriver sedan rapport till de svenska grupperna, som vidarebefordrar till medlemmarna.

LEDIGA BYPROJEKT

ARANGALAY: Lilla halvfärdiga skolhuset är sprickfärdigt av barn - hjälp!

KAIMO: Ny grupp söks till detta skol- och byprojekt.

FRAMTIDSPLANER

Att alla skolbarn ska få mat varje dag.

Söka SIDA-bidrag (engångs) till symaskiner och annat hemkunskapsmaterial för de större skolorna. Behovet håller nu på att kartläggas. Nästan alla "home-economics" - betalda av staten - går nu sysslolösa i brist på all material. Tanken är att vi sedan själva följer upp och inspekterar och ser till att det kommer fram material.

Bjuda hit - och klappa om - vår förste kontaktman när han semestrar på Irland nästa sommar (-84). I 37 år har han bott i Gambia, så vad han inte vet...

VAD KAN DU GÖRA?

- Haka på vilken som helst av grupperna, se adresslistan!
- Rekvirera projektberättelse från en grupp Du är intresserad av.
- Rekvirera Rapport -82 (16 sidor) från Norrortsgruppen.
- Bli "regelbunden" och få alla resebrev och rapporter.
- Betala skolavgifter och böcker för ett fattigt barn: 780:- resp. 360:-. Grupperna står nu för ett 20-tal scholarships.

För att sluta rapporten som den började med citat av FN:s biståndsexpert Sture Linnér: "De fattiga, de verkligt fattiga är politiskt ointressanta. De kan inte göra sig hörda. De glöms och hjälpen kommer aldrig fram".

Vi är på rätt väg.

Barbro Eketorp